

שיחת השבוע

יש חדש

כינוס השלוחות

בשבוע הבא ייפתח הכינוס העולמי של השלוחות - נשות השלוחים. הכינוס נערך במרכז חסידות חב"ד בברוקלין, ניו יורק. הוא מתקיים בכל שנה סמוך לכ"ב בשבט, יום השנה להסתלקות הרבנית חיה'מושקא שניאורסון, רעייתו של הרבי מליובאוויטש. יותר מאלף וחמש-מאות שלוחות, מכל קצוות תבל, באות לכינוס, והן ידונו בבעיות המיוחדות שעמן מתמודדת שליחת חב"ד.

הכפלת הפעילים

במוצאי השבת נערך ערב מרגש למאות מפעילי חב"ד היוצאים בקביעות לעריכת ביקורי בית ברחבי הארץ. בערב הוכרז על שאיפה להכפיל את מספר הפעילים ואת מעגל המשפחות הנחשפות לפעילות המחוללת נפלאות.

פרק יומי במשנה

החל המחזור העשירי של לימוד הפרק היומי במשנה, במסלול שבו מסיימים את המשנה כולה במשך כשנה וחצי. לוח לימוד יישלח בדואר חינם לכל דורש. טל' 052-7667474.

חדש במוזיקה

תזמורת המנגנים מגישה אלבום כפול - קומטאנץ' 1, ובו היא מארחת את ישראל רודיגר, שלומי גרטנר, אלי הרצליך, מקהלת שירה, מוטי שטיינמץ ונחמן צוקר. אלבום שכולו שמחה חסידית סוחפת.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
5:01	5:35	5:50	5:10
6:03	6:37	6:44	6:08

322 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000
טל' 729-72-2770100 • פקס 729-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שבת אנושית ושבת יהודית

עם הדלקת הנרות המשפחה היהודית עוברת, כבמטה קסם, מאווירת החולין אל עולם רוחני של טוהר וקדושה, שמעניק כוח לכל השבוע

השבת היהודית. יום של התעלות מעולם החולין בכללו

לפני יותר משלושת אלפי שנים ושלוש-מאות שנה, מיד עם יציאת בני ישראל ממצרים, עוד קודם מתן התורה על הר סיני, ניתנה לעם ישראל השבת. אחר-כך ניתנה התורה, ומצוות השבת נכללה בעשרת הדיברות: "זכור את יום השבת לקדשו".

עצם המושג של יום מנוחה שבועי היה זר ומוזר באותם ימים. כעבור יותר מאלף שנים עדיין לעגו אומות העולם לישראל על שהם משביתים

את העבודה במשך יום שלם בשבוע. עם בזבזן, כינו אותנו. ובאמת, האין זה בזבזן משווע לבטל את הפועלים, העבדים והבהמות ממלאכתם יום תמים בשבוע!?

את העבודה במשך יום שלם בשבוע. עם בזבזן, כינו אותנו. ובאמת, האין זה בזבזן משווע לבטל את הפועלים, העבדים והבהמות ממלאכתם יום תמים בשבוע!?

מנוחת אמת

אך כאמור, יום השבתון בעולם אינו אלא רובד תחתון של השבת היהודית. השבת אינה יום מנוחה מעבודה בלבד, אלא יום של התעלות מעולם החולין בכללו. בתפילת מנוחה של שבת אנו מודים לקב"ה על השבת שנתן לנו - "יום מנוחה וקדושה לעמך נתת". אין זו מנוחה סתם, אלא "מנוחת אמת ואמונה, מנוחת שלום, השקט ובטח, מנוחה שלמה שאתה רוצה בה".

ומבחינה זו, לא רק עבודה במפעל או במשרד היא מלאכה, אלא גם הפעלת מכשירים אלקטרוניים והאזנה למוזיקה. כל מה שקשור עם עולם החולין יש בו משום הפרעה להתעלות הרוחנית שאליה היהודי חותר ביום השבת.

ביום הזה אנו מתנתקים לחלוטין מכל מושגי החולין ועוברים לעולם רוחני נאצל. עולם של לימוד ותפילה, של זמירות וקדושה. אין לנו דאגות. אין 'סידורים'. אין בעיות בוערות. יש רק בית ומשפחה, ספרים שרצינו ללמוד, תפילה אמיתית שחפצנו לבטא. זו השבת היהודית!

אמרו חז"ל שאם ישמרו ישראל שתי שבתות כהלכתן - מיד ייגאלו. אולי מפני שאחרי שתי שבתות כאלה לא יימצא יהודי שירצה לוותר על מתנה נפלאה זו.

'התקדמות'!?

מאז עברו שנים רבות. עם ישראל דבק בשבת ושמר עליה במסירות נפש. ביום הזה התנתקו היהודים מכל טרדות היום-יום, מהקשיים, מהעוני, מהרדיפות, מהדאגות. עם הדלקת הנרות הייתה המשפחה היהודית עוברת, כבמטה קסם, מאווירת החולין אל עולם רוחני של טוהר וקדושה, שהעניק כוח ותעצמות נפש לימי השבוע האפורים והקשים.

גם העולם הלא-יהודי אימץ את הרובד התחתון של השבת, והמושג יום מנוחה שבועי נעשה נחלת האנושות כולה. מדינות רבות אף עברו לחמישה ימי עבודה בשבוע. הכול הכירו בצורך להתנתק אחת לשבוע מדאגות הפרנסה ומטרדות העסקים, לנוח ולהיות עם המשפחה.

לכן מצערת כליכך היא המלחמה שגורמים מסויימים מנהלים בשאיפה להביא לידי פתיחתם של מפעלים ושירותים ציבוריים ביום השבת, ותמוהה התמיכה שיזמה זו זוכה לה מצד גופים שרוממות זכויות האזרח בניהם. האם זו תהיה 'התקדמות' אם עוד כמה עשרות אלפי יהודים ייאלצו לוותר על מנוחת השבת שלהם ושל משפחותיהם ולעבוד ביום הזה! האם לאחר

מלחמת עמלק לפני הגיור

מרוכזים משה רבנו ושישים ריבוא יהודים, הכוללים את כל נשמות ישראל בכל הדורות. מי קבע שדווקא אתה צריך להיות שם?...

הדרך לתורה

לכן מלחמת עמלק הייתה הכרחית כדי לבטל את ה'עמלק' הפנימי. הניצחון על עמלק הגשמי הביא את יתרו להתגבר גם על ה'עמלק' שבליבו, שניסה לקרר אותו מההתקרבות לאמונה באלוקי ישראל. לכן בואו היה אחרי מלחמת עמלק דווקא.

מכאן עלינו ללמוד לקח נצחי שהדרך לקבלת התורה היא "קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". על האדם לקרוע את 'ים' המגבלות וההסתרים ולמסור את נפשו לקיום התורה והמצוות. אך לא די בכך. צריך גם לבטל את 'עמלק', המטיל קרירות וזורע ספקות, ואז אפשר לקבל את התורה ולהגיע לדבקות עם הקב"ה.

(תורת מנחם כרך לט, עמ' 86)

אמרת השבוע

קביעות עיתים לתורה

הרבי מגור בעל 'לב שמחה' היה מעורר בכל הזדמנות על הצורך להתמסר ללימוד התורה. פעם אחת נכנס אליו אברך והרבי שאלו אם הוא קובע עיתים לתורה.

"ודאי", השיב האברך, "אני משתתף בכל השיעורים המתקיימים ב'שטיבל' שלנו".

"אינני מתכוון לשיעורים ב'שטיבל' דווקא", החזיר לו הרבי. "אני מתכוון לקביעות עיתים לתורה גם בבית. שהילדים יראו את אבא יושב ולומד תורה".

פתגם חסידי

"דרכם של מחברים להקדים הקדמות לספריהם. מה ההקדמה שהקדים הקב"ה לתורה? - דרך ארץ קדמה לתורה - זו הקדמתו של הקב"ה" (רבי שמחה בונם מפשיסחה)

מצרים, שייצגה את האלילות, ואז חדרה למוחו של יתרו ההכרה שהקב"ה הוא המציאות היחידה ו"אין עוד מלבדו".

לאחר נטישת העבודה הזרה, בבחינת 'סור מרע', היה עליו לאמץ 'עשה טוב', ולקבל עליו את התורה. הדבר בא לידי ביטוי בהליכתו "אל המדבר... הַר הַאֵלֹהִים", ההר שבו ניתנה התורה.

הקרירות של עמלק

אך מדוע אחד הגורמים לבואו היה מלחמת עמלק? אחרי הניסים הכבירים של יציאת מצרים וקריעת ים סוף דומה שמלחמת עמלק היא עניין קטן יחסית. ובכל זאת יתרו בא אחרי הניצחון במלחמה זו דווקא.

אלא שגם אחרי שיתרו שמע על הניסים הגדולים של יציאת מצרים עדיין בא 'עמלק', המייצג את הקרירות, וטען: הכול אמת, אך מי אמר שזו האמת שלך? הלא במדבר כבר

פרשתנו נפתחת בהתגיירותו של יתרו, חותן משה: "וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ... אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ". רש"י מפרש: "מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק".

ברור למדי שניסי יציאת מצרים היו גורם מכריע במהפך שהתחולל בליבו של יתרו, שהביא את מי שהיה "כֹּהֵן מִדְּבָר" להצטרף לאמונה באלוקי ישראל. לכן היה עליו לשמוע "אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה", כפי שהגמרא מתארת את תהליך הגיור: "אומרים לו, מה ראית שבאת להתגייר?... מודיעין אותו מקצת מצוות קלות ומקצת מצוות חמורות, ומודיעין לו עונשן של מצוות".

שבירת הקליפה

אילולא היה יתרו שומע על מכות מצרים, היה עלול להאמין הן בקב"ה הן בעבודה זרה. אך עשר המכות שברו את קליפת

מן המעיין

מתן תורה | מאת הרב אליעזר ברוד

מצא חן

"ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט, ד). מפרש רש"י: "כאיש אחד ובלב אחד". "ויחן" מלשון 'חן', שכל אחד ואחד מישראל מצא חן בעיני חברו. בזכות זו זכו לקבלת התורה. (רבי יצחק מוורקה)

יד גדולה

אילו היו כל בני ישראל עושים אגודה אחת ומשבלים איש את ידו ביד רעהו, היו כל הידיים נעשות יד אחת, וזו הייתה מגעת עד כיסא הכבוד. (המגיד מקוזניץ)

שאיפה אל ה'

"ויגד משה את דברי העם אל ה'" (שמות יט, ט). משה אמר לקב"ה שכל דברי העם ומעשיהם הם אך ורק "אל ה'" - בשאיפה להתקרב אליו ולקבל את עול מלכותו.

(רבי לוי יצחק מברדיצ'ב)

הכול חביבים

"ואשא אתכם על כנפי נשרים" (שמות יט, ד). כל ישראל חביבים לפני הקב"ה, ואפילו החוטאים. לכן נאמר "על כנפי נשרים", שכן הנשר הוא מן העופות הטמאים, המאופיינים בכל ארבעת סימני הטומאה.

(חתם סופר)

המטרה לרומם

"כי לבעבור נסות אתכם בא האלוקים" (שמות כ"ז). מפרש רש"י: "נסות לשון הרמה". משה הסביר לבני ישראל שמטרת הקולות והלפידים הייתה להעלותם לדרגה עליונה ביותר של התבטלות ויראה לה'.

(תורה אור)

שתי תקופות

את ימי העולם אפשר לחלק לשתי תקופות: הראשונה, מבריאת העולם ועד מתן תורה; והשנייה, מזמן מתן תורה והלאה, שמהו נקרא בני ישראל בכינוי חיבה מיוחדים, 'עם סגולה', 'העם הנבחר', 'גוי קדוש'.

(ספר המאמרים תש"י)

משה ידבר

"משה ידבר" (שמות יט, ט). "ידבר" מלשון הנהגה והדרכה. "משה ידבר" - משה, שנשמתו גבוהה מאוד, והוא מסר את נפשו על התורה ועל ישראל, רק הוא יהיה המדבר והמנהיג.

(ספר המאמרים תרפ"ט)

ביור התחנות

"ויתיצבו בתחתי ההר" (שמות יט, ז). "בתחתי ההר" דווקא, ללמדנו שהמטרה והכוונה של נתינת התורה היו שהאדם יברר את גשמיות העולם ויעשה דירה לקב"ה בתחנותיו דווקא.

(הרבי מליובאוויטש)

ניגון בלשכה

שעת צהריים של יום שישי בלשכתו של שר התחבורה עזר ויצמן. דמעות עלו בעיניו. הוא הוציא מכיסו ממחטה וניגב את עיניו הלחות. דממה עמדה באוויר.

השנה שנת תש"ל. בירושלים סוערות הרוחות. זה כמה שבתות מופרת קדושת השבת עלידי אוטובוסים של חברת אגד, היוצאים מן התחנה המרכזית בטרם יצאה השבת.

הציבור החרדי יוצא למאבק. שוב נראים המראות המוכרים של מפגינים המתנגשים עם כוחות המשטרה. אלה דורשים את כבודה של השבת, ומולם ממשלה המתבצרת בעמדתה שהאוטובוסים יצאו לדרכם בעוד היום גדול.

באותו יום שישי החליט חבר הכנסת וסגן ראש עיריית ירושלים, הרב מנחם פרוש, לנסות את דרך השתדלנות. הוא ביקש מכמה רבנים בירושלים להצטרף אליו לפגישה עם שר התחבורה, עזר ויצמן. נדבר על ליבו, אמר לרבנים, ונעורר בו את הנקודה היהודית. מי יודע? אולי קדושת השבת תתעורר בקרבו ויורה לסגור את התחנה עד צאת השבת.

במשלחת השתתף גם רבי משה אדלר ז"ל, רבו של 'שיכון הרבנים' בשכונת רוממה בירושלים. רבי משה היה גדול בתורה ומהדמויות הייחודיות בירושלים, שריד לדור חסידי קדום וצאצא לצדיקי חסידות לעלוב. בפי אנשי ירושלים כונה 'איש ירושלים של מעלה', תואר שלימד על ההערצה שזכה לה בקרב התושבים. הוא ייסד את מערכת הכשרות למהדרין ברבנות ירושלים, שהייתה מופת לחיקוי.

הפמליה המכובדת הוכנסה לפגישה עם ויצמן בצהרי יום שישי. זה אחר זה פתחו הרבנים בדברים נרגשים, היוצאים מן הלב, בלשון רכה ובדברים נוקבים, בתחנונים ובאזהרות. אך כל זה לא הועיל. ויצמן כמו אטם את ליבו ומיאן לשנות את ההחלטה.

ניסו הרבנים לדבר על ליבו בכיוון זה ובכיוון אחר, אולם השר לא התרשם לא מההפצרות ולא מהאיומים המרומזים על המהומה הצפויה להתחולל אם ימשיכו הקנאים בהפגנותיהם.

ראו הרבנים שדבריהם נופלים על אוזניים ערלות, ופניהם חפו. בדעתם על

עלה לסיים את הפגישה ולהיפרד מן השר. טעם חמוץ של כישלון עלה בפיהם. האוטובוסים יוסיפו לרמוס את קדושת השבת.

לפתע הרים רבי משה אדלר את ידו ברעד של התרגשות. "כבוד השר", פנה אל ויצמן, "בבקשה יורשה לי להאריך את הפגישה בעוד כמה דקות".

בטרם פצה השר את פיו המשיך רבי משה ואמר: "כמדומני שמוצאו של השר מהעיר פינסק שבמחוז ברסט שבבלארוס, הלא כן?".

"אכן!", אורו עיניו של עזר ויצמן, "הוריי התגוררו שם".

רבי משה אדלר המשיך: "ודאי ידוע לך שבעיירה קרלין הסמוכה התגורר

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

הגויים בגאולה

המשיח אמור להביא גאולה לא לעם היהודי בלבד אלא לעולם כולו. הוא ביא את העולם כולו לידי שלמותו, וממילא יזכו היהודים למעמד הראוי להם, וגם בני אומות העולם יגיעו למילוי התפקיד שיעד להם הקב"ה.

כידוע, תורת ישראל אינה שואפת להתגיירות המונים. להפך, גוי שבא להתגיייר אנו מצויים לדחותו בראשונה (ראה אנציקלופדיה תלמודית ערך 'גרות'), מפני שאין לנו שום עניין להפוך גויים ליהודים. מי שרוצה מאוד ומתעקש להיות יהודי – מקבלים אותו, אבל אם בא גוי ושואל מה עליו לעשות, תשובתנו היא – עליך להיות גוי טוב.

תפקידם של הגויים עלפי התורה הוא – "לשבת יצרה" (לשון הפסוק ישעיה מהיח) – ליישב את העולם ולעשותו עולם מתוקן, עולם של אמונה בבורא עולם, עולם של צדק ויושר. תפקידם של הגויים מתגלם בשבע מצוות בני נח. המצוות האלה הן אבן יסוד לחברה אנושית מאמינה ומתוקנת, ואנחנו צוינו מפי ה' בהר סיני למסור את שבע המצוות הללו לכל בני האנוש.

הסדר הראוי

לעומת זה, כאשר בחר הקב"ה בעם ישראל ונתן לנו את התורה אמר (שמות יט,): "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש". מעמדם של יהודים בעולם הוא אפוא מעמד של כוהנים. כשם שבעם ישראל עצמו יש לכהנים תפקיד מיוחד, והם הקרובים אל המקדש וצריכים להקריב קדושה יתרה לכל העם, כך תפקידם של יהודים להיות ה'כוהנים' של העולם, ולהקריב את ערכי האמונה והקדושה לאנושות כולה.

למעשה היה ראוי שהגויים יכבדו את העם היהודי, יעריכו את תפקידו הנעלה ויסייעו לו למלאו במנוחת הנפש. כך היה צריך להיות אילולא הייתה גלות. אבל מאחר שאנו חיים בתקופת הגלות, שבה הדברים אינם עומדים במקומם הנכון – הגויים אכן הרגישו שיש ביהודי ייחוד מסוים, אך במקום שהדבר יעורר בהם כבוד והערכה, עורר הדבר שנאה ואיבה.

מצב זה יתוקן בימות המשיח. אז יבואו הגויים ויסייעו ליהודים למלא את ייעודם, כפי שנאמר (ישעיה נא, ה'): "ועמדו זרים ורעו צאנכם, ובני נְכַר – איכריכם וכורמיכם". ומה נעשה אנחנו? לביא משיח: "ואתם – כוהני ה' תיקראו, משרתי אלוקיני ויאמר לכם". כאשר יגיע העולם כולו לתיקונו, יתקנו גם היחסים שבין ישראל לעמים ויעמדו במתכונתם הנכונה כפי כוונת הבריאה.

החידוש העיקרי

על-פי סדר הגאולה המתואר ברמב"ם (הלכות מלכים פרק יא, הלכה ד) נראה שתיקון זה של העולם יבוא בשני שלבים: בתחילה יצטרך המשיח להילחם באומות הסוררות – "ויילחם מלחמות ה'..." וניצח כל האומות שסביביו. בשלב השני יסיכמו האומות לקבל את דברי המלך המשיח – "ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' בחד".

תיקון זה של העולם (על-פי הסדר של הרמב"ם) יהיה רק בסוף כל התהליך, לאחר בניין בית המקדש השלישי וקיובוץ כל נידחי ישראל. אז יגיע השלב שבו יתקן המשיח את העולם כולו ויביאו אל שלמותו.

מבחינה מסויימת, עיקר חידושו ושלמותו של המשיח הוא בתיקון העולם דווקא (ראה התוועדויות תשמ"ח כרך ג, עמ' 145). שכן שלמותו של עם ישראל וקיום התורה מתוך מנוחה כבר היו במידה מרובה בימי שלמה ובימי חזקיהו, אך תיקון אומות העולם לא היה מעולם. זה כוחו הגדול של משיח צדקנו, "אשר עומד לנס עמים, אליו גויים ידרשו והייתה מנוחתו כבוד" (ישעיה יא,).

צדיק גדול ומפורסם, האדמו"ר הנודע רבי אהרון הגדול מקרלין, שאני זכיתי להיות מצאצאיו. רבי אהרון, תלמידו של המגיד ממזריטש, נודע באהבתו הגדולה לשבת המלכה. במצוות רבו הוא אף חיבר פיוט מיוחד לשבת, שפורסם במילותיו הפותחות "יה אכסוף".

בעודו מדבר הוציא רבי משה אדלר סידור, והחל לשיר בקול מתרונן ומלא רגש את הפיוט המפורסם, בלחן שובה הלב, שגם הוא פרי יצירתו של רבי אהרון הגדול:

"יְיָ! אֶכְסֹף נְעַם שִׁבְתְּ / הַמְתַּאֲמַת וּמְתַאֲחֶדֶת בְּסִגְלֶתָהּ / מִשֶּׁךְ נְעַם יִרְאָתָהּ לְעַם מִבְּקֵשֵׁי רְצוֹנָהּ / קִדְּשִׁים בְּקִדְּשֵׁי הַשִּׁבְתְּ הַמְתַּאֲחֶדֶת בְּתוֹרֶתָהּ / פָּתַח לָהֶם נְעַם וְרְצוֹן לְפִתּוֹחַ שְׁעָרֵי רְצוֹנָהּ... יְיָ! אֶכְסֹף נְעַם שִׁבְתְּ..."

דבקות אפפה את רבי משה אדלר, ששר בקול מלא ערגה וכיסופים, והוא המשיך ושר את הבית הבא, מארבעת הבתים, שאותיותיהם הפותחות יוצרות את שם השם:

"הִיָּה הָיָה, שְׁמוֹר שׁוֹמְרֵי וּמְצַפִּים שִׁבְתְּ קִדְּשֶׁךָ / כְּאִיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם / כִּן נִפְשָׁם תִּעְרַג לְקַבֵּל נְעַם שִׁבְתְּ הַמְתַּאֲחֶדֶת בְּשֵׁם קִדְּשֶׁךָ / הִצַּל מֵאֲחֵרֵי לְפָרֵשׁ מִן הַשִּׁבְתְּ / לְבִלְתִּי תִהְיֶה סִגּוֹר מֵהֶם / שְׁשֶׁה יָמִים הַמְקַבְּלִים קִדְּשֶׁךָ מִשִּׁבְתְּ קִדְּשֶׁךָ / וְטַהַר לָבָם בְּאֲמוּנָה וּבְאֲמוּנָה לְעַבְדֶּךָ..."

כשהגיע למילים בבית הרביעי: "שִׁבְתְּ קִדְּשֶׁךָ, נִפְשֵׁי חוֹלַת אֶהְבְּתֶךָ", פרץ רבי משה בבכי נסער, וסחף את יתר חברי המשלחת. זה היה מחזה סוראליסטי בלשכתו של שר התחבורה, שכמותו לא נראה מעולם.

ואז התחולל המפנה. עזר ויצמן, איש הצבא העשוי ללא חת, הוציא מכיסו ממחטה והחל לנגב את עיניו הדומעות. נראה היה שהוא עובר טלטלה רגשית. כשסיים רבי משה אדלר את הפיוט נטל ויצמן את שפופרת הטלפון וחיג למנהל אגד בירושלים. "התחנה סגורה בשבת", הודיע נחרצות. "אני מורה שההוראה תחל כבר מהשבת הקרובה".

וכדי לתת לדבריו משנה תוקף הוסיף ויצמן ואמר: "כדי שההוראה אכן תיושם, אני מצווה שאוטובוס יחנה לרוחבה של התחנה ויחסום את הדרך כדי לוודא ששום אוטובוס לא יוכל לצאת מן התחנה עד מוצאי השבת".

(לרגל יום השנה של רבי משה אדלר, בח' בשבט. תודה לנכדו, הרב ישראל הלפרין, כפר חב"ד)

חג הבנים של עדת תוניס

בסעודה אצלנו בישיבה" מציינ הרב חן, "נהוג שרק הבחורים דורשים, כדי להבליט את הקשר בין הסעודה לבין הצעירים".

יונה בתפריט

הרב עובדיה, המשמש גם רב הקהילה התוניסאית 'בן ציון' באשדוד, מוסיף: "משפחות רבות משמרות את המנהג הזה באדיקות ממש, לא פחות מכל מנהג יהודי אחר. יש שאינם אומרים תחנון ביום זה. בסעודה נוהגים להגיש מנהג שרית ובה יונה או פרגית.

"בסעודות המצווה עודדו את הצעירים לומר דבר תורה. זו הייתה הזדמנות להרגילם לשאת דברים ברבים, כדי שיוכלו להתגבר על 'אימת הציבור' וידרשו בלי מורא ופחד. הרב חיים ביתאן, רבה של תוניס, הוציא לאור קונטרס, 'חתימת יתרו' שמו, ובו חידושי תורה שנאמרו עליידי תלמידי בתוניס במהלך הסעודה לפני עשרות שנים".

כך תכתבו פלפול

לדבריו, "יהודי תוניס שומרים בקנאות רבה על מנהגיהם. הם מאוד שורשיים, צנועים ופשוטים. אחד הדברים המיוחדים בעדה התוניסאית הוא דרך הנצחה של הרבנים. כעבור שנה מפטירת רב אפשר למצוא בדרך כלל בחנויות הספרים ספר שנכתב עליו - ביוגרפיה לצד סיפורים מחייו. כבוד לרבנים הוא חלק בלתינפרד מהווי

ביום חמישי השבוע יתכנסו בני העדה התוניסאית לסעודה מיוחדת - 'סעודת יתרו'. הסעודה הזאת נערכת בכל שנה בשבוע שבו קוראים את פרשת יתרו, ביום חמישי בערב. הסעודה המרכזית תהיה בהיכל ישיבת 'כיסא רחמים' בבני ברק, בתום סדר הלימוד של הערב.

הסעודה מתאפיינת בכלים הקטנים שבהם היא נאכלת. התזמורת תפצח בנגינה לכבודה של תורה. הפייטנים והנואמים יהיו מתלמידי הישיבה, וזו תהיה הזדמנות לציבור להכיר את הדור הבא של העדה.

עצירת המגפה

מהיכן נולד המנהג התוניסאי ומה פשר הכלים הקטנים? הרב עובדיה חן, מצוות הישיבה, שידו רב לו בכתיבת חיבורים הקשורים לעדה התוניסאית, מסביר: "יש כל מיני גרסאות וטעמים, אולם ההסבר המפורסם הוא שלפני שנים רבות התרחשה בתוניס מגפה קטלנית, שהפילה חללים רבים, בעיקר בקרב הילדים. בשבוע של פרשת יתרו פסקה המגפה באורח פלא. לכן נוהגים להשתמש בכלים קטנים, כלים של ילדים. יש המכנים את היום 'חג הבנים'.

"עוד טעם לקיום המנהג הוא שבפרשת יתרו קוראים את עשרת הדיברות, וזו ההזדמנות הראשונה לתת לילדים הקטנים שלמדו את קריאת התורה לקרוא את עשרת הדיברות.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בישום בשבת ובחג

שאלה: האם מותר לבשם את הגוף או את הבגדים בשבת וביום טוב?

תשובה: יש איסור 'הולדת ריח' בדבר שלא היה בו ריח זה קודם השבת או החג, מפני "שהמוליד דבר חדש קרוב הוא לעושה מלאכה חדשה". לכן אסרו כמה פוסקים לערבב שמן ריחני במי הנטילה של הכוהנים, כי בכך עושים מעשה בידיים, כדרך עשייתו, ומתכוונים בזה להוליד ריח. וכן נפסק בשולחן ערוך של בעל התניא ובכף החיים.

על-פי המשנה ברורה והילקוט יוסף מותר לבשם את הגוף או את השיער, אבל אסור לבשם מים או בגד (כגון מטפחת). ויש פוסקים שדין השיער כדין בגד. לכל הדעות פאה נכרית דינה כדין בגד.

אולם כשהבישום בא למנוע ריח רע, מותר לכל הדעות להוליד ריח בגוף (לפחות אם קשה להשיג

דאודורנט בלי ריח) וכן בבגד (אם הבגד נחוץ ללבישה בריבים), שהרי אמרו חז"ל "גדול כבוד הבריות", שדוחה איסור דרבנן.

בהזדמנות זו כדאי להזכיר מה שאמרו חז"ל שבני תורה חייבים להקפיד על לבושיהם, עד ש"תלמיד חכם שנמצא רבב (כתם) על בגדו - חייב מיתה", מכיוון שבכך הוא מבזה את כבוד התורה בעיני העם, ועליו לדאוג לכבוד התורה הן במידותיו ובמעשיו, הן בניקיון גופו ובגדיו.

מקורות: ביצה כגא, ברכות יטב, שבת קידא, שו"ע או"ח ר"ס שיב, שו"ע אדמו"ר הזקן וק"א ס"ס תקיא (וראה קובץ כינוס תורה, ברוקלין, חוברת יח עמ' מד ואילך). סי' קכח במשנ"ב סוס"ק כג וכה"ח ס"ק מד. ילקוט יוסף סי' שג, דין תכשיטי אשה סי"א, ש"ש חלכתה פי"ד סל"ב (במהדורה החדשה סל"ז), ושי"ג, פסקי תשובות סי' שכח ס"ק כו.

הרב עובדיה חן. כבוד לרבנים

החיים התוניסאי. דווקא בימינו יש לזה ערך חשוב מאוד".

צלילי הקלדה על המקלדת נשמעים במהלך השיחה עם הרב חן. על-אף גילו הצעיר כבר הספיק להוציא לאור יבול נאה של ספרים ("שלא תהיה עין הרע", הוא משיב בחיך על מספר הספרים). אחד מספריו הבולטים הוא 'הכתב והמכתב' - מדריך לכתבה תורנית. על הספר עמל במשך יותר משבע שנים, והוא נועד להדריך בחורי ישיבה כיצד להעלות על הכתב סוגיה תורנית. "ניסחתי כללים שמעולם לא נכתבו. הם מסייעים לכל תלמיד שחשקה נפשו לכתוב חידושי תורה", הוא אומר.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

רוצים לדעת מה יהיה?

הספר מסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה באחרית הימים

368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

יש מה לספר!

כך ראשון בסדרה המכנסת את הסיפורים האהובים שפורסמו ב'שיחת השבוע'

63 סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל החוגים

עריכה חדשה | עיצוב מרהיב | 320 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020